

Απενοχοποιημένο χιούμορ στο έργο του Χιού Λέοναρντ

Ο Αχιλλέας Γραμματικόπουλος ακολούθησε αυστηρή οργάνωση και γρήγορο ρυθμό

Η πρώτη παραγωγή της κύριας σκηνής της ΕΘΑΛ στη μετά Τίγκιλη εποχή, αλλά ίσως ακόμα με τον δικό του προγραμματισμό, είναι το έργο του Χιου Λέοναρντ «The Patrick Pearse Motel». Κατά τη διάρκεια των 50 χρόνων της γόνιμης συγγραφικής του δραστηριότητας ο Χιου Λέοναρντ έγραψε πληθώρα θεατρικών έργων,

Η μετάφραση της Γιόλας Κλείτου έδωσε στον σκηνοθέτη καλή γλωσσική ύλη, το κείμενο κυλούσε αβίαστα

τηλεοπτικών σεναρίων, δι-ασκευών, δι-ηγημάτων και άρθρων. Έχει τη μόνιμη τιμητική του θέση στη λαμπήρ ηλειάδα Ιρλανδών θεατρικών συγγραφέων.

Κι αν το «Ντα», το πιο γνωστό ίσως από τα έργα του, μας έδειχνε τη δυνατότητά του να αναμινύει τη θλίψη με το χιούμορ, το φιλοσοφικό εσσέ περί ύπαρξης και θανάτου με την ειρωνική αποτύπωση του εθνικού χαρακτήρα, στο έργο που διάλεξε η ΕΘΑΛ, η ειρωνεία φτάνει στα όρια του σαρωτικού σαρκασμού και το χιούμορ, απενοχοποιημένο και μπόλικο, αφορά ανθρώπινους

τύπους και καταστάσεις. Λαμπήρ, λοιπόν, η επιλογή του έργου, η ποιότητα του υλικού εξασφαλισμένη, το κωμικό στοιχείο δυνατό, γραμμένο, από δοκιμασμένο χέρι ειδικού, με την κωμωδία καταστάσεων να συνυπάρχει στο κείμενο με άλλο θεματολογικό στρώμα, προς ανακάλυψη. Ας κοιτάξουμε πώς εκμεταλλεύεται τα πλεονεκτήματα του έργου η παραγωγή της ΕΘΑΛ, την οποία σκηνοθετεί ο Αχιλλέας Γραμματικόπουλος. Η μετάφραση της Γιόλας Κλείτου έδωσε στο σκηνοθέτη καλή γλωσσική ύλη, το κείμενο κυλούσε αβίαστα, το χιούμορ μεταδιδόταν άνευ εμποδίων, ακόμα και η διαφοροποίηση του λόγου των προσώπων του έργου λόγω επιπέδων μόρφωσης και ιρλανδικής/αγγλικής καταγωγής τους, ακόμα και τα κλισέ της τηλεοπτικής γλωσσικής σφαίρας, στο μέτρο του δυνατού, είχαν αποδοθεί.

Ο σκηνοθέτης έθεσε ως κύριο στόχο της την αυστηρή οργάνωση και τον γρήγορο ρυθμό της κωμωδίας καταστάσεων και έπραξε σωστά, επειδή ο ίδιος ο συγγραφέας έδωσε στο έργο του την αθάνστη φόρμα της κωμωδίας ... «της πόρτας». Με αυτόν τον όρο εργασίας ονομάζω την ατέλειωτη σειρά κωμικών έργων, από τον Φεϊντό γεν-

νημένη και συνεχώς ευδοκιμούσα στο γαλλικό και στο αγγλόφωνο θέατρο ειδικά, μορφή, όπου οι ήρωες πολλάκις ανοίγουν μια λάθος πόρτα σε λάθος στιγμή και βρίσκονται μπροστά σε απρόσμενες σκηνές και καταστάσεις. Ο Λάκης Γενεθλής (θαρρώ πως βλέπουμε την έκτη σκηνογραφική του δουλειά φέτος) έδωσε λειτουργικές λύσεις στο θέμα των ξαφνικών εισόδων και «πισόπορτων» αποκαλύψεων, στο δεύτερο μέρος του έργου.

Όλη η υποκριτική ομάδα της παράστασης ανταποκρίνεται επιτυχώς

στις απαιτήσεις του σκηνοθέτη, εξασφαλίζοντας την ικανοποιητική «ποσότητα γέλιου» από το κοινό. Πιστεύω όμως ότι λιγότερη προσοχή δόθηκε σ' αυτό που αποτελεί την ιδεολογική γέμιση της κωμικής φόρμας από το συγγραφέα, που στην ουσία δίνει ιδιαίτερη αξία στο θέατρο του Χιου Λέοναρντ. Ενώ τον καυστικότατο εθνικό αυτοσαρκασμό του συγγραφέα που αγγίζει τις εξής πτυχές: την τουριστική αξιοποίηση του ηρωικού ιστορικού παρελθόντος της Ιρλανδίας, το σατιρικό κατακρεουργημένο «σύστημα εθνικών

ηθικών αξιών», με την αντιπαράθεση της «αγνότητας» των Ιρλανδέζων με την ηθική χαλαρότητα των Αγγλίδων, τα μαχητικά εθνικά ιδεώδη (ο Λέοναρντ ήταν ενεργά τοποθετημένος κατά της δράσης του IRA), τα τηλεοπτικά στερεότυπα συμπεριφοράς, τον επαρχιωτικό νεοπλουτισμό, κ.ά. Όχι πως αυτά δεν ακούστηκαν, αφού υπήρχαν στο κείμενο, αλλά έμειναν χωρίς ιδιαίτερη σκηνοθετική υπογράμμιση, χωρίς εκμετάλλευση για το καλό του τελικού αποτελέσματος.

Η διανομή ήταν ταιριαστή, ισοδύναμη και αποτελεσματική, κυρίως στο επίπεδο της φαρσοκωμωδίας καταστάσεων και λιγότερο στο επίπεδο της κοινωνικής και εθνικής σάτιρας, με τον Κώστα Βήχα να αποδεικνύει για άλλη μια φορά πόσο αποδεκτός είναι από το κοινό, παρ' όλη την επανάληψη των ίδιων κωμικών μέσων από ρόλο σε ρόλο, με τη Μαρίνα Βρόντη να αυτοσαρκάζεται ανελέητα, με τον Ηρόδοτο Μιλτιάδους να μπορεί και στην κωμωδία, παρότι ο ρόλος του απαιτούσε περισσότερη τυπολογική διευκρίνιση, με την Ελέανα Παπαδοπούλου, τη Μαρία Παπαφωτίου, τον Χάρη Αριστείδου και τον Γιάννο Απτανίου να κάνουν καλά όσα τους ζητήθηκε να κάνουν.

Νόνα Μολέσκιν